

**Præsidenten, arkitekt Merete Ahnfeldt-Møllerups tale til Akademiets Stiftelsesfest
den 28. april 2022**

Deres Majestæt, ærede medaljemodtagere og gæster, tak fordi I er her.

Deres Majestæt, tillykke med regeringsjubilæet i år.

På grund af pandemien har vi for første gang nogensinde måttet aflyse Stiftelsesfesten, endda både i 2020 og 2021. I 2020 havde Akademiraadet peget på en række medaljemodtagere, der desværre måtte modtage deres medaljer med posten. Det er en præsentation af deres arbejde, I har kunnet se på skærmen, mens alle fandt jeres pladser. Medaljemodtagerne fra 2020 er inviteret her i aften, og jeg synes, vi skal give dem en applaus. Tak for jeres gode virke!

I dag mødes vi efter to lange år med en global pandemi, der nok ikke længere fører til nedlukninger her i landet, men som stadig fører til alvorlig sygdom og død i store dele af verden. Og vi mødes i skyggen af en grusom krig i Ukraine, hvor vi hver dag kan se billeder af en barbarisk virkelighed, der trodser al forstand.

Hvordan kan vi så fejre kunsten og kunstnerne? For to år siden sagde den daværende kulturminister noget i retning af, at det ville virke overfladisk at tænke på kunst og kultur midt i en alvorlig krise. Men det viste sig, at vi mennesker har brug for kunsten, når vi oplever eksistentielle udfordringer. Overalt i Europa begyndte vi at synge sammen. Og der, hvor man kunne opleve kunst i det fri, var der tårnhøje besøgstal.

Kunst er noget af det mest menneskelige vi gør. Alle de andre levende væsener spiser og drikker og kommunikerer og slås og elsker. Men så vidt vi ved nu, er det kun menneskene, der skaber kunst, og vi har gjort det så længe, vi har været mennesker. De smukke og uudgrundelige hulemalerier i Lascaux er måske 17.000 år gamle, men kunne også være skabt i går. De taler med os.

Vi kan vist roligt antage, at de mennesker, der i særlig grad var begavede med evnen til at skabe kunst, har været værdsat i hele vores historie. Så når vi mødes i dag for at fejre kunsten og hædre kunstnere er vi bare menneskelige. Menneskelige på en måde, der overskrider tid og sted.

Men vi er også i vores tid, og dette er en svær tid. Det er en tid, hvor vi må erkende, at den orden, vi har baseret hele vores samfund på, og den velstand, vi nyder, er en orden og en velstand, der truer vores fortsatte liv på kloden. Den globale opvarmning er en virkelighed, vi ikke kan løbe fra.

Vi er nødt til at gøre noget andet end vi plejer.

Samtidig med, at vores afhængighed af fossile brændstoffer har skabt en klimakrise, har vores industrialiserede landbrug skabt en krise for biodiversiteten. Hvert år udrydder vi både hele dyrearter og lokale bestande, til lands og til vands. Og også dette truer vores egen eksistens.

Vi er nødt til at gøre noget andet end vi plejer.

Den gamle orden er også udfordret på helt andre måder. Da det vestlige demokratiske system blev bygget op, var der nogle tydelige hierarkier. Der var nogle, der var inde, og nogle der var ude: der var Vesten og der var resten, og resten var fjender og kolonier og i enhver forstand *andre*. Uden at lægge mærke til det, er vi vokset op med antagelser og forestillinger om nogle andre, som vi ikke rigtig kendte.

Vi er nødt til at gøre noget andet end vi plejer!
Og det er tydeligt, at det bekymrer nogen.

Det kan være svært at forestille sig noget, man ikke rigtig ved, hvad er.
Nogle taler om vores fremtid i dommedagstoner, om afkald og tab og frygt.

Men det hele kan også ses som en mulighed! Når vi først erkender, at der skal ske forandringer, så åbner en verden af muligheder sig.

Vi hører, at der skal laves en energi-ø i Nordsøen og tænker det er da en mulighed for at skabe et eventyr, et sted med en enestående natur, og adgang til havdyr og planter.

Vi hører, at der skal tænkes i sikring af kyster og vådområder, og begynder at forestille os nye eventyrlige landskaber, med plads til stor biodiversitet og nye oplevelser for os mennesker.

Vi forstår, at vi danskere nu er mangfoldige og forskellige, og ser hvordan især billedkunsten bliver rigere i sit udtryk, og at det er en god ting.

Gennem de sidste to år har vi lært, både af pandemien og af krigen, at vi kan rigtig meget, når vi vil, som samfund. Vi kan forandre verden, og det skal vi.

Forandringerne kan virke overvældende, men billedkunst og arkitektur kan spille en væsentlig rolle, fordi de kan formidle, forklare og forme de forandringer, der er behov for, så de opleves positivt af flere.

Hvis man vil omforme et land, så har man brug for nogle, der er gode til at give form.

Akademiraadet har blandt andet brugt nedlukningen på at udarbejde en ny strategi, så institutionen kan blive bedre til at støtte *hele* Danmark i at udvikle visioner for fremtiden.

Vi er meget taknemmelige for at have modtaget støtte fra Dreyers Fond til dette udviklingsarbejde.

Strategien har fire elementer:

Vi skal ud i hele Danmark som rådgiver for alle kommunerne, når der er sager, der på den ene eller den anden måde kan være svære at løse lokalt. Det kan være sager med regionale konsekvenser, som der vil blive mange af i takt med klimaforandringerne. Eller det kan være sager, der handler om den nationale kulturarv.

Vi har brug for at lytte til de unge, der skal leve i den fremtid, vi bygger. Akademiraadet vil opbygge et forum og en platform for fremsynede unge arkitekter og billedkunstnere, hvor de kan mødes på tværs af kunstarterne. Sammen med en gruppe unge arkitekter og billedkunstnere er vi gået i gang med at finde en form på det.

Vi vil gerne understøtte den politiske samtale om billedkunst og arkitektur, ikke kun i forhold til konkrete sager, men også som det vil ske i aften, rundt om bordene til vores festmiddag. Mange af jer er inviteret for første gang i dag, nogle har været her mange gange før. Vi ved, at mange har oplevet samtalerne her, sub rosa, som man siger, som befriende og inspirerende, og vi vil forsøge at udbygge den slags møder i fremtiden.

Endelig vil vi arbejde for et kvalitetsløft for den kunstneriske dannelse i hele Danmark. Siden 1990'erne har der på tværs af alle partier i Folketinget været et meget ensidigt fokus på færdigheder inden for dansk og matematik. På trods af, at der er videnskabelig evidens for, at kunstnerisk praksis styrker læringen i alle fag. Nu, efter snart 30 år, ser vi konsekvenserne.

Når der er behov for Akademiraadets rådgivning i hele landet, er det blandt andet fordi beslutningstagere alle steder oplever, at det er svært at vurdere, om noget er kvalitet, hvad enten det er udsmykninger eller bebyggelser.

Men intet af alt dette giver mening, hvis ikke vi kan kommunikere med omverdenen. Med generøs hjælp fra Ny Carlsbergfondet er Akademiraadet i gang med at udforme en kommunikationsplatform med ny hjemmeside og et nyhedsbrev, som I kan abonnere på. Det kommer snart!

Den nye strategi er Akademiraadets vision for, hvordan vi kan bidrage til at udvikle billedkunstens og arkitekturens betydning i Danmark, så de bliver en kraftfuld del af den forandring, der skal til.

Tilbage i 2020, under nedlukningen, blev en buste, der tilhører Akademiraadet, fjernet her fra Festsalen og smidt i havnen, hvor den blev ødelagt af havvandet. Det har ført meget med sig, og det har fyldt meget i rådets og sekretariatets arbejde. Som I ved, afventer vi en retssag, og rådet ønsker ikke at udtale sig om den konkrete sag forud for den. Ironisk nok er det en sag, hvor Akademiraadet kunne have været en god rådgiver for politikere og embedsmænd, hvis bare ikke det var vores buste.

Rådet har dog udtalt sig ganske klart om nogle aspekter af sagen: vi finder ikke, at hærværk mod en buste her på Akademiet er et oplagt svar på de meget virkelige problemer, man kan møde i Danmark. Historien forsvinder ikke, fordi man fjerner sporene. Tværtimod har vi hårdt brug for historien, så vi kan tage ved lære af den - på godt og på ondt.

Lad mig vende tilbage til dialogen. Akademiraadets udvalg for Kirkekunst har i år udgivet en bog om kirkerne rum og udsmykning. Gennem flere år har udvalget arbejdet med en dialogbaseret tilgang til arbejdet, med meget fine resultater. Nogle af dem præsenteres i bogen, Kirkens Rum. Bogen er udsendt til alle landets stifter og dens indhold bliver tilgængeligt på nettet. Tak til Udvalget for Kirkekunst for den store indsats. Og tak til Augustinus Fonden for støtte til projektet.

Akademiraadets Landskabsudvalg har også været i dialog med flere kommuner ude i landet og arbejder på en vision for et bæredygtigt danmarkskort, et debatindlæg om relationen mellem bæredygtighed, natur og kultur i Danmark. Det vil udfordre nogle, men forhåbentlig også bringe inspiration og debat. Vi glæder os!

Om lidt skal vi til at overrække medaljer til nogle af Danmarks mest betydningsfulde billedkunstnere og arkitekter. Det er altid en svær proces at nå frem til årets medaljemodtagere. Diskussionerne tager lang tid, og vi lærer meget, på tværs af faggrupperne. Når vi når frem til en beslutning, er det hele rådets beslutning. Det har vi valgt at understrege i år, ved at "bytte" motivationerne, så arkitekter læser op om billedkunstnere, og billedkunstnere om arkitekter. Det kunne ikke gå helt op med antallet, og det skal I ikke lægge noget særligt i.

Og dermed er der måske sluttet en cirkel. Akademiraadets opgave er at fremme kunstnerisk kvalitet i hele Danmark. Kunsten samler os og er med til at styrke forankringen og sammenhængskraften i samfundet på

langt sigt. Med uddelingen af Akademiets medaljer ønsker Akademiraadet konkret at pege på, hvad vi mener kunstnerisk kvalitet er i dag og - sammen med jer - ønsker vi at hylde de billedkunstnere og arkitekter, der har viet deres liv til at skabe den.

Lad os hellige denne aften til den frie fantasi, så vi kan komme i gang med at virkeliggøre drømmene i morgen.